

Kilder og baggrund for politikpapirerne

Her finder du et udsnit af de kilder og fakta, der understøtter politikpapirerne på siden "Politikpapirer" på www.apotekerforeningen.dk. Hvis du har spørgsmål til kilder eller fakta, er du meget velkommen til at kontakte Apotekerforeningens analysechef Per Nielsen, på pni@apotekerforeningen.dk.

Medicinsikkerhed i det nære sundhedsvæsen

Udviklingen af det nære sundhedsvæsen

- "I 2040 ventes antallet af personer på 80 år at være fordoblet i forhold til i dag. Alene over de næste fem år bliver der cirka 140.000 flere borgere over 70 år i Danmark." Kilde: "Kommissorium for [Udvalget om det nære og sammenhængende sundhedsvæsen](#)."
- "Hvert år kommer cirka 94 procent af alle voksne danskere på apoteket." Kilde: MEGAFON for Danmarks Apotekerforening, jf. "[Lægemedler i Danmark 2017-18](#)".
- "Forkert brug af medicin resulterer hvert år i 100.000 indlæggelser og op mod 5.000 dødsfald." Kilde: Pharmakon, 2006: "[Evidensrapport 7 - Kortlægning af lægemiddelrelaterede problemer](#)".
- "Utilsigtede hændelser med medicin udgør i dag den største andel af rapporteringer til Styrelsen for Patientsikkerhed." Kilde: "[Årsberetning om Dansk Patientsikkerhedsdatabase 2019](#)".
- "Et stort medicinforbrug øger risikoen for fejl og andre former for medicinproblemer." Kilde: Pharmakon, 2012: "[Konsekvenser af lægemiddelrelaterede problemer](#)".
- "700.000 borgere tager mere end 5 lægemidler": Kilde: Apotekerforeningens nyhedsbrev af 19. december 2012: "[700.000 danskere er polyfarmacipatienter](#)".
- "Risikoen for lægemiddelrelaterede problemer stiger i takt med antallet af lægemidler": Kilde: Pharmakon, 2012: "[Konsekvenser af lægemiddelrelaterede problemer](#)".
- "Op mod 40 procent af alle indlæggelser af ældre på medicinske afdelinger er medicinrelaterede. Halvdelen kan forebygges" Kilde: Sundhedsstyrelsen, 2011: "[Styrket indsats for den ældre medicinske patient – fagligt oplæg til en national handlingsplan](#)".
- "Der er store offentlige besparelser og menneskelige gevinster ved, at borgere, der bruger mindst 5 lægemidler, får foretaget en medicingennemgang": Kilde: Pharmakon, 2002: "[Forebyggelse af lægemiddelrelaterede problemer gennem Apotekets Ældre Service](#)".
- "Ved at sikre, at borgerne tager deres medicin rigtigt, bliver behovet for lægekontakter og hospitalsindlæggelser mindre": Kilde: PWC, 2012: "[Sparede sundhedsudgifter ved apotekernes sundhedsfaglige indsats](#)".

- "Medicingennemgang af mere end 500 danskeres medicin viste, at hovedparten havde problemer med deres medicin": Kilde: Apotekerforeningens nyhedsbrev af 13. juni 2013: "[Næsten alle medicingennemgange afslører medicinproblemer](#)".
- "Op mod 100.000 bliver hvert år indlagt på grund af medicinproblemer, der kunne være forhindret" Kilde: Pharmakon, 2006: "[Evidensrapport 7 - Kortlægning af lægemiddelrelaterede problemer](#)".

Samarbejde om medicinsikkerhed

Samarbejde mellem apotek og kommune om bedre medicinsikkerhed på plejehjem og bosteder

- "Op mod 40 procent af alle indlæggelser af ældre på medicinske afdelinger er medicinrelaterede." Kilde: Sundhedsstyrelsen, 2011: "[Styrket indsats for den ældre medicinske patient – fagligt oplæg til en national handlingsplan](#)".

Opstart af behandling

Borgere, der kommer på apoteket med akutte problemer indenfor visse områder, skal kunne få hjælp til hurtig opstart af lægemiddelbehandling

- "Muligheden for farmaceutisk ordination kendes i forskellige udgaver fra andre lande, herunder Storbritannien, USA og Canada." Kilde: Nissen, L. (2011). "[Pharmacist prescribing: What are the next steps?](#)" *American Journal of Health-System Pharmacy*, 68(24), 2357–2361".
- Farmaceutisk ordination beskrives nærmere i Lægemiddelstyrelsens og Styrelsen for Patientsikkerheds rapport "[Udlevering af receptpligtige lægemidler. Mulige modeller for farmaceuters og farmakonoms udlevering af receptpligtige lægemidler uden recept](#)" offentliggjort i oktober 2017.
- Det første år med genordination fra 1. juli 2019 til 30. juni 2020 genordinerede apotekerne medicin 12.000 gange. Kilde: Apotekerforeningens Nyhedsbrev 4. september 2020: "[Genordination på apoteket bruges mest til p-piller, blodtryksmedicin samt astma- og KOL-medicin](#)"

FMK - Fælles Medicinkort

Patientsikkerheden skal styrkes via FMK

- "Fejl i medicineringen er et stort problem. Mange af fejlene skyldes manglende overblik over, hvilken medicin der er udskrevet og udleveret til borgeren." Kilde: Pharmakon, 2012: "[Konsekvenser af lægemiddelrelaterede problemer](#)", Pharmakon, 2006: "[Evidensrapport 8 – Patientsikkerhed og mediciningsfejl](#)" og Pharmakon, 2008: "[Evidensrapport 9 – Interventioner til forbedring af compliance og concordance i forbindelse med lægemiddelbehandling](#)".

Se også Sundhedsdatastyrelsens "[Spørgsmål og svar om FMK](#)"

Generisk ordination

Generiske navne på medicin vil føre til mindre forvirring og større tryghed

- "Lægerne ønsker f.eks. også generisk ordination og overvejer også mulige justeringer i arbejdsfordelingen om recepten fra lægens ordination til apotekets medicinudlevering."
Kilde: Leder i Ugeskrift for Læger oktober 31. oktober 2016: "[Det skal være nemt at huske navnet på lægemidler](#)"
og debatindlæg i Dagens Pharma den 20. august 2019: "[Nyt system for receptudskrivning vil lette lægers arbejde og øge patientsikkerheden](#)".

Vaccination

Vaccination på apoteket løfter folkesundheden

- "Op mod 1 million borgere smittes i Danmark ved influenza-epidemier, og hvert år dør i gennemsnit ca. 1-2.000 borgere i Danmark af komplikationer som følge af influenza." Kilde: Sundhedsstyrelsens kampagne om [Inflenzavaccination](#).
- "I sæson 2019/2020 var vaccinationsraten for ældre over 65 år på 52 procent i Danmark." Kilde: [Statens Seruminstitut](#).
- "I 2019/20 blev over 120.000 borgere vaccineret på apoteket." Kilde: [Apotekerforeningens nyhedsbrev om vaccination januar 2020](#).

Apotekerloven fra 2015

Apotekerloven fra 2015 sikrer bedre hjælp til medicinbrugerne og flere apoteker, men presser økonomien

Den 1. juli trådte en ny apotekerlov i kraft. Se mere i Apotekerforeningens nyhedsbrev af 24. juni 2015: "[Apoteker sikrer sundhedsfaglighed og øger tilgængelighed i byerne – men yderområder og vagt presses](#)".

- "Der er kommet over 190 nye apoteker landet over – en stigning på over 60 procent. Over 30 mindre byer har nu fået eget apotek, og mange byer har flere apoteker nu." og "Der er kommet markant øget konkurrence om kunderne, længere åbningstider og rekordlave ventetider." Kilde: Apotekerforeningens Nyhedsbrev 2. juni 2020: "[Danskerne har fået lettere adgang til et apotek med 500 apoteker landet over](#)". Se mere på www.apotekerforeningen.dk eller kontakt foreningen for nyeste tal.
- "Men apotekerloven beskar også den økonomiske ramme til at drive apoteker mærkbart. Rammestyningen levner ikke apotekerne mulighed for at tjene ind til at dække de øgede omkostninger ved de mange flere apoteker. Det presser økonomien for især små apoteker i landdistrikter og yderområder." Kilde: Apotekerforeningens Nyhedsbrev 14. januar 2020: "[Der kan snart blive længere til apoteket](#)".

- "Medicinproblemer har store omkostninger for den enkelte og samfundet." Kilde: *Pharmakon*, 2012: "[Konsekvenser af lægemiddelrelaterede problemer](#)".

Ulighed i medicin

Alle skal have råd til nødvendig medicin

Argumenterne bygger på Danmarks Apotekerforenings publikation "[Ulighed i medicin](#)".

- "I løbet af et tilskudsår er der store udsving i egenbetalingen for medicin." Kilde: Apotekerforeningens nyhedsbrev af 7. januar 2014: "[Udjævnet tilskud kan fjerne voldsomme udsving i medicinudgifter](#)".
- "Halvdelen af apotekerne oplever ugentligt, dagligt eller flere gange dagligt, at der er medicinbrugere, som af økonomiske årsager forlader apoteket uden deres medicin." og "Der er gennemført en analyse på apotekerne i marts 2017 med 108 apotekere. Mange apoteker oplever, at medicinbrugere må forlade apoteket uden deres medicin, fordi de ikke har råd." Kilde: Apotekerforeningens nyhedsbrev af 15. maj 2017: "[Mange borgere har ikke råd til deres medicin](#)".
- "Borgere med lav eller ingen uddannelse bruger mere medicin end andre." Kilde: *Rapport fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd af 15. oktober 2013*: "[Stor forskel i danskernes medicinforbrug](#)".
- Beretning afgivet af Sundheds- og Ældreudvalget den 30. maj 2017 Beretning om medicintilskud <https://www.ft.dk/samling/20161/almdel/SUU/bilag/374/1769785.pdf>

Kundeservice

Apotekerne har fokus på borgernes behov

Argumenterne bygger på apotekernes strategi "Apoteket tættere på dig", [kapitel 2](#).

- "Siden 2015 er der kommet over 50 procent flere apoteker og åbningstiderne er øget markant." og "apotekerne med succes mere end halveret de gennemsnitlige ventetider fra omkring 5 minutter i 2009 til ca. 2 minutter i 2018." Kilde: Apotekerforeningens Nyhedsbrev 19. december 2018: "[Skærpet konkurrence, laveste ventetid og bedste tilgængelighed](#)". Kontakt foreningen for nyeste tal.
- "Målinger viser, at ni ud af ti borgere er tilfredse eller meget tilfredse med deres apotek." Kilde: MEGAFON for Danmarks Apotekerforening, jf. [Lægemidler i Danmark 2018-19](#).

Medicinmangel

Der er sjældent mangel på medicin, men omfanget stiger

- Baggrundsinfo om Serious shortage protocol (SSP): "[Serious shortage protocols - background and updates](#)"
- Kapitel 2 i "*Apoteket tættere på dig*"

Selvvalg

Håndkøbsmedicin skal også udleveres af eksperter

- "Undersøgelser viser, at hver femte håndkøbskunde efterspørger forkert medicin i forhold til deres symptomer eller tager medicinen forkert eller oplever." Kilde: Pharmakon, 2011: "[Forekomsten af lægemiddelrelaterede problemer ved selvmedicinering](#)".

Lige adgang til sundhed i hele landet

Borgerne i landdistrikterne har krav på samme kvalitet og muligheder på sundhedsområdet som borgere i resten af landet

- "Borgerne i landdistrikter bruger i gennemsnit mere medicin end i resten af landet." Kilde: Apotekerforeningens Nyhedsbrev 31. oktober 2013: "[Polyfarmaci er udbredt i yderområder og socialt udsatte områder](#)"
- "Hver fjerde indbygger i yderkommuner bruger mere end fem slags receptpligtig medicin." Kilde: Apotekerforeningens Nyhedsbrev 17. november 2017: "[1 million bruger fem lægemidler – store kommunale forskelle](#)"

Farmaceutejerskab

Apoteker skal ejes af farmaceuter

- Krav om farmaceutejerskab er udbredt i Europa. De seneste sammenligninger fra PGEU (Pharmaceutical Group of the European Union) fra 2019 viser, at 13 EU-lande (med 60 procent af EU's befolkning) har krav om farmaceutejerskab. 18 lande (med 68 procent af EU's befolkning) har geografiske eller demografiske kriterier for adgang til etablering af apotek.
- EU-domstolen har i 2009 slået fast, at andre ordninger ikke i lige så høj grad kan sikre samme niveau for sikkerhed og kvalitet i lægemiddelforsyningen, jf. [EU-domstolens pressemeddelelse af 19. maj 2009](#) omhandlende to domme afsagt om farmaceutejerskab.

Prissystemet for medicin

Det danske prissystem sikrer lave priser på apoteket

- "Danske apoteker har nogle af Europas laveste priser på kopimedicin" Kilde: Apotekerforeningens nyhedsbrev af 24. september 2019: "[Danske apoteker har Europas næstlaveste priser på kopimedicin i 2018Kopimedicin er billigt i Danmark](#)".

- "Den gennemsnitlige pris på medicin, der kun må sælges på apoteket, er mere end halveret siden 2000." Kilde: Apotekerforeningens årbog "[Lægemedler i Danmark 2018-19](#)".
- "Forsyningsproblemer giver indimellem prishop på enkelte lægemidler." Kilde: Apotekerforeningens Nyhedsbrev 12. juni 2020: "[De gennemsnitlige priser på lægemidler falder igen](#)" og Apotekerforeningens Nyhedsbrev 12. november 2019: "[Priserne på medicin falder oftere end de stiger](#)".

For øvrig dokumentation af fakta om lægemiddelpriser og pris-systemet i Danmark, henvises til "Lægemedler i Danmark 2018-19", afsnittene om "[Apotekets medicinpriser](#)" (side 10-13).

Håndkøbsliberalisering

Håndkøbsliberalisering giver højere priser og lavere sikkerhed

- "Danske og tyske undersøgelser viser, at hver femte håndkøbskunde efterspørger forkert medicin, bruger den forkert eller har andre problemer med håndkøbsmedicinen." Kilde: *Pharmakon*, 2011: "[Forekomsten af lægemiddelrelaterede problemer ved selvmedicinering](#)".

For øvrig dokumentation af fakta om priser på håndkøbslægemidler og virkningen af liberaliseringen, henvises til "[Lægemedler i Danmark 2017-18](#)", kapitlerne "[Medicin i detailhandlen](#)" og "[Apotekets medicinpriser](#)".

Prioritering af lægemidler

Medicinens effekt skal stå mål med prisen – både på sygehuse og på apoteker

Argumenterne er bl.a. inspireret af Kjeld Møller Pedersen, 2015: "[Prioritering i sundhedsvæsenet](#)", 1. udgave, Munksgaard og Danske Regioner, "[Prioritering](#)", og herunder Danske Regioners notat fra 2016: "[Model for vurdering af lægemidler](#)".